

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж1 3026/23
7.2.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Предрага Васића, председника већа, Зорице Смирчић и Јасминке Бакић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драган Васић адвокат из Београда, улица Брежа број 1/11, против туженог ЈП “Београдски водовод и канализација”, Београд, улица Кнеза Милоша број 27, чији је пуномоћник Свето Раковић, адвокат из Београда, улица Јозе Шћурле број 286, ради утврђења ништавости и прераштаја радног односа, одлучујући о жалби туженог, изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П1 1170/22 од 14.12.2022. године, исправљена правноснажним решењима истог суда П1 1170/22 од 14.2.2023. године и 02.06.2023. године, у седници већа одржаној 07.02.2024. године, донео је следећу

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П1 1170/22 од 14.12.2022. године, исправљена правноснажним решењима истог суда П1 1170/22 од 14.2.2023. године и 02.06.2023. године, у ставу првом, другом, трећем, четвртном, петом, шестом, седмом, осмом, деветом, десетом, једанаестом, дванаестом, тринаестом, четрнаестом, петнаестом изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П1 1170/22 од 14.12.2022. године, исправљена правноснажним решењима истог суда П1 1170/22 од 14.2.2023. године и 02.06.2023. године, у ставу шеснаестом, осамнаестом и деветнаестом изреке, па се **ОДБИЈА** тужбени захтев тужиоца да се утврди да је засновао радни однос на неодређено време код туженог ради обављања послова возач лаког транспорта, почев од 09.07.2014. године, као и тужбени захтев да се поништо као незаконито решење о отказу уговора о раду, бр.30858 И 6-1 од 06.06.2022. године и тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужени да га врати на рад и реинтегрише у процес рада, као неоснован.

УКИДА СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П1 1170/22 од 14.12.2022. године, исправљена правноснажним решењима истог суда П1 1170/22 од 14.2.2023. године и 02.06.2023. године, у ставу седамнаестом и **ТУЖБА СЕ ОДБАЦУЈЕ** у делу тужбеног захтева којим је тужилац тражио да се утврди да је тужиоцу незаконито престао радни однос код туженог истеком периода на који је био заснован уговором о обављању привремених и повремених послова бр.28189 од 06.06.2022. године, као недозвољена.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу двадесетом изреке пресуде Првог основног суда у Београду П1 1170/22 од 14.12.2022. године, исправљена правноснажним решењима истог суда П1 1170/22 од 14.2.2023. године и 02.06.2023. године, па се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 675.750,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате, а преко тога **СЕ ОДБИЈА** захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом накнади трошкове поступка по жалби у износу од 33.000,00 динара, у року од 15 дана од пријема преписа одлуке.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка по жалби.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 1170/22 од 14.12.2022. године, исправљена правноснажним решењима истог суда П1 1170/22 од 14.2.2023. године и 02.06.2023. године, ставом првим изреке дозвољено је преиначење тужбе; ставом другим, трећим, четвртим, петим, шестим, седмим, осмим, деветим, десетим, једанаестим, дванаестим, тринаестим, четрнаестим, петнаестим, утврђено је да су ништави уговори о обављању привремених и повремених послова закључен између тужиоца и туженог од 9.7.2014. године од 13.11.2014. године, 6.3.2015. године, 1.7.2015. године, 6.11.2015. године, 6.1.2016. године, 4.5.2016. године, 2.9.2016. године, 26.12.2016. године, 26.4.2017. године, 11.8.2017. године, 30.12.2017. године, 26.4.2018. године. Ставом шеснаестим изреке утврђено је да је тужилац засновао радни однос код туженог на неодређено време ради обављања послова возач лаког транспорта, почев од 9.7.2014. године. Ставом седамнаестим изреке утврђено је и да је тужиоцу незаконито престао радни однос код туженог истеком периода на који је био заснован уговором о обављању привремених и повремених послова бр.28189 од 06.06.2022. године. Ставом осамнаестим изреке поништено је као незаконито решење о престанку радног односа тужиоцу бр.30858 И 6-1 од 6.6.2022. године. Ставом деветнаестим изреке обавезан је тужени да тужиоца врати на рад и реинтегрише у процес рада. Ставом двадесетим изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 1.240.250,00 динара, са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Против наведене пресуде жалбу је благовремено изјавио тужени побијајући је у целисти из свих законом прописаних разлога.

Тужилац је дао одговор на жалбу.

Испитујући правилност ожалбене пресуде у границама овлашћења прописаних одредбом члана 386 и 402 Закона о парничном поступку, (“Службени гласник РС” бр.72/11... 55/14), Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба туженог делимично основана.

У поступку доношења ожалбене пресуде нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности, нити друге битне повреде одредаба парничног поступка на које се указује жалбом.

Према чињеничном стању утврђеном у првостепеном поступку тужилац је по основу више закључених оспорених уговора о обављању привремених и повремених послова са туженим, почев од јула 2014. до августа 2021. године радио на радном месту возача лаког транспорта које представља систематизовано радно место актом о организацији и систематизацији послова код туженог када му је саопштено да му престаје радни однос због истека периода на које закључен последњи уговор о обављању привремених и повремених послова и донето оспорено решење о престанку радног односа од 06.06.2022. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је оценио да су оспорени уговори о привременим и повременим пословима ништави имајући у виду да очигледно код туженог постојала потреба за сталним и континуираним радним ангажовањем тужиоца у предметном периоду, као и да се ради о систематизованим пословима те да је тужени злоупотребио институт привремених и повремених послова избегавајући заснивање радног односа на неодређено време, па је оценио да су оспорени уговори о привременим и повременим пословима туженог закључени између тужиоца и туженог ништави, а како је тужилац фактичко обављао послове радног места референта продаје непрекидно почев од 09.07.2014. године, утврдио је да је дошло до преображаја радног односа и обавезао туженог да тужиоца врати на рад, те да је тужиоцу незаконито престао радни однос и поништио решење о престанку радног односа.

Одлучујући о ништавости оспорених уговора о привременим и повременим пословима, првостепени суд је на правилно утврђено чињенично стање правилно применио и материјално право.

Према посебним правилима о раду ван радног односа из члана 197 Закона о раду, послодавац може за обављање послова који су по својој природи такви да не трају дуже од 120 радних дана у календарској години, да закључи уговор о обављању привремених и повремених послова са незапосленим лицем, запосленим који ради непуно радно време до пуног радног времена и корисником старосне пензије, а према правилима из члана 198 истог закона.

Поштујући наведену норму, овакав уговор о раду ван радног односа послодавац може да закључи са одређеним лицем само ради обављања послова који актом о систематизацији послодавца нису систематизовани, јер су ти послови по својој природи краткотрајни, трају најдуже 120 радних дана у календарској години и привременог су, односно повремених карактера.

У циљу заштите права на рад, као основног људског права, Законом о раду у члану 31 став 2 и члану 31, радни однос на неодређено време прописан је као правило, а рад ван радног односа и радни однос на одређено време као изузетак чије трајање је ограничено, јер је условљено привременом потребом послодавца за обављање послова који су привременог или повремениог карактера.

Забрањено је вршење права противно циљу због кога је оно установљено према правилима из члана 13 Закона о облигационим односима, па су оспорени уговори о привременим и повременим пословима закључени супротно условима под којима је послодавцу допуштено радно ангажовање лица без заснивања радног односа, односно циљ оваквих уговора о привременим и повременим пословима је да прикрије постојање радног односа између тужиоца и туженог, па је правилно првостепени суд применио материјално право када је утврдио ништавост оспорених уговора о обављању привремених и повремених послова закључених међу парничним странкама, с обзиром да се ради о симулованим правним пословима.

Међутим, одлучујући о преображају радног односа првостепени суд је погрешно применио материјално право због чега је ожалбена пресуда у том делу преиначена.

Закон о буџетском систему у члану 27е (“Службени гласник РС” бр. 54/09 ... 118/21) прописује да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места, до 31.12.2020. године .

Према правилима из члана 105 истог закона, ако су одредбе других закона, односно прописа у супротности са овим законом, примењују се одредбе овог закона.

Из садржине наведених прописа произилази да је Законом о буџетском систему утврђена забрана заснивања радног односа код корисника јавних средстава, међу којима је и тужени, због чега се, у конкретном случају, не могу применити одредбе о прераштају радног односа заснованог на одређено време у радни однос заснованог на неодређено време из члана 37 Закон о раду, јер су супротне нормама Закона о буџетском систему, па је морала бити преиначена ожалбена пресуда у ставу шеснаестом изреке и тужбени захтев тужиоца да се утврди да је засновао радни однос код туженог на неодређено време одбијен.

Овакво правно схватање заузео је и Врховни касациони суд у одлуци Рев 2811/21 од 19.05.2021. године.

Имајући у виду напред наведено да нису били испуњени услови за преображај радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време преиначена је и ожалбена пресуда у ставу осамнаестом и деветнаестом изреке и тужбени захтев тужиоца у том делу одбијен.

Имајући у виду да је тужиоцу престао радни однос код туженог, доношењем оспореног решења од 06.06.2022. године, тужба за утврђење да је тужиоцу незаконито престао радни однос је недозвољена, јер се доношењем овог решења доспео захтев за

чинидбу, а тужба за утврђење се у складу са чланом 194 став 2 ЗПП, може поднети само пре доспелости захтева за чинидбу, због чега је ожалбена пресуда укинута у ставу седамнаестом и тужба тужиоца у том делу одбачена.

Као правилно је потврђено решење у ставу првом изреке, јер је донето правилном применом правила из члана 199 ЗПП.

С обзиром на успех тужиоца у спору преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу двадесетом изреке и обавезан тужени да тужиоцу накнади нужне трошкове за састав тужбе и једног образложеног поднеска у износу од по 16.500,00 динара, за приступ на 7 одржана рочишта износ од по 18.000,00 динара и приступ на једно одложено рочиште износ од 9.750,00 динара што укупно чини износ од 168.750,00 динара, што увећано за четири тужбена захтева, за 200% у складу са тарифним бројем 13 Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката износи укупно 675.000,00 динара. Преко тога је одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка имајући у виду да је тужилац тужбеним захтевом поставио четири тужбена захтева за утврђење ништавости оспорених уговора, за утврђење прераштаја радног односа, утврђење незаконитог престанка радног односа и тужбени захтев за реинтеграцију, при чему се утврђење ништавости сваког појединачног уговора не сматра једним тужбеним захтевом. Тужиоцу не припада накнада трошкова за састав свих поднесака, већ само поднесака којим је коначно прецизирао тужбени захтев, јер нису били потребни за вођење парничног поступка.

Имајући у виду да је тужени успео делимично у поступку по жалби, тужилац је обавезан да му накнади трошкове другостепеног поступка за састав жалбе износ од 33.000,00 динара.

Састав одговора на жалбу по својој правној природи не представља потребну радњу за вођење другостепеног поступка, због чега је одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка по жалби.

Из изложених разлога, применом правила из члана 390, 394 тачка 4, 401 тачка 3 и 165 ЗПП-а, одлучено је као у изреци пресуде.

**Председник већа – судија
Предраг Васић, с.р**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић**